

La política industrial en el centre mateix de l'estratègia de R+D+I a Espanya

Joan Trullén Thomas, *secretari general d'Indústria,*
Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç

Abstract

The Spanish government is developing innovation policies that significantly affect our economy and fall within the new European context of a return to industrial policy. Within the framework of the Lisbon Agenda, the European Commission wants countries to present industrial reform programmes to turn the European Union into the world's leading economy.

Resum

Des del Govern s'estan desenvolupant polítiques d'innovació que afecten de manera important la nostra economia i que s'inscriuen en un nou entorn europeu de recuperació de la política industrial. Dins del marc de l'Agenda de Lisboa, la voluntat de la Comissió Europea és que els països presentin programes de reforma industrial per convertir la Unió Europea en la primera economia mundial.

Diagnosi de l'economia espanyola. Durant els darrers onze anys, l'economia espanyola s'ha caracteritzat per un elevat creixement de la producció i per un espectacular creixement de l'ocupació (la Seguretat Social ha passat de tenir 12,5 milions a 20 milions d'afiliats en aquest període), tot això combinat amb un baix creixement de la productivitat.

Febleses estructurals de la indústria. El model productiu s'ha basat en un creixement intens del factor treball, però amb escàs estoc de capital físic per ocupat, ús poc intensiu del capital humà format i poca incorporació de progrés tècnic. A més, hi ha hagut una escassa despesa de R+D+I en el sector privat i un moderat avanç de la productivitat i la competitivitat.

Canvis necessaris en la funció de producció. La funció de producció a Espanya és treball-intensiva i, a causa de la insuficient renovació de capital, presenta un endarreriment tecnològic, amb la qual cosa la productivitat total dels factors és baixa. La nova política industrial té com a objectiu contribuir al creixement de la productivitat agregada de la nostra economia, reforçant els avantatges derivats de l'economia d'escala i els derivats de l'entorn.

Nocions d'innovació en la nova estratègia industrial. La innovació és bàsica per a l'increment de la productivitat de la nostra economia, i l'enfocament proposat des del Ministeri espanyol d'Indústria, Turisme i Comerç (MITYC) orienta la innovació des del mercat, portant l'empresa cap a la universitat. Coexisteixen quatre tipus d'innovació: *a)* oligopoli i empresari innovador (Schumpeter); *b)* la màquina d'innovar i la innovació incremental (Baumol); *c)* distric-

tes industrials, clústers i competència (Becattini-Porter), i *d*) empreses tractores i efecte arrossegament (Perroux-Nadal).

Principals línies en política industrial: *a*) mesures de suport a les PIME, amb la finalitat de millorar-ne la productivitat, modernitzar-ne els processos de gestió, accelerar els esforços en innovació i afavorir-ne la internacionalització; *b*) mesures de foment de la R+D+I, incrementant el finançament públic en aquest apartat en un 25 % anual; *c*) mesures de política industrial sectorial, reforçant els sectors més exposats a la competència exterior i també els sectors clau per la seva intensitat tecnològica, innovació i aportació al VAB (valor afegit brut).

Les associacions d'empreses innovadores (AEI). A partir de la noció de «districte industrial» marshallià, des del MITYC s'ha desenvolupat una iniciativa per potenciar les AEI existents a Espanya. Una AEI és la combinació, en un espai geogràfic o sector industrial concret, d'empreses, centres de formació i unitats de recerca, públics o privats, involucrats en processos d'intercanvi col·laboratiu, dirigits a obtenir avantatges, beneficis o totes dues coses derivats de l'execució de projectes conjunts de caràcter innovador. La iniciativa s'està coordinant amb polítiques europees amb la finalitat d'obtenir-ne finançament. Aquest nou instrument, adaptat a les necessitats de les PIME, fomenta la innovació i les economies externes pròpies dels districtes industrials. Està dissenyat sobre una base autonòmica.

Anàlisi pressupostària: El suport del MITYC a la R+D+I. Des del 2005, el MITYC ha apostat de manera decidida per donar suport a la R+D+I, i el 2007 el seu pressupost (4.165 milions d'euros) ha superat el de tots els altres ministeris junts. La Secretaria General d'Indústria representa un 64,5 % de la despesa de R+D+I de tot el MITYC. El CDTI és un dels instruments més importants en el finançament a projectes de R+D+I.

Balanç i conclusions: Estem davant d'un canvi de paradigma en el qual la indústria té un paper clau. Els darrers indicadors confirmen la desacceleració del sector de la construcció i el seu relleu per una creixent activitat industrial. La indústria lidera el creixement de la nostra productivitat (3,35 % el 2006) i és clau per fer incrementar la productivitat de l'economia espanyola.

Una referència final a l'economia catalana: necessitem industrials amb voluntat de lideratge i el repte de projectar cap al futur el moment actual.